Jan-Niklaaskoor

en het koor van de middelbare

Steinerschool Aalst

onder leiding van

Quinten Vandevelde

kerstliederen
van middeleeuwen tot heden

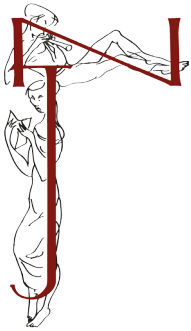
Sint-Margarethakerk Baardegem
15 december 2024 15u

Kerstconcert

"In deze donkere tijd, waarin de dagen steeds korter worden en de natuur volledig in rust gaat, gaan we op zoek naar verinnerlijking en verstilling. We gaan op zoek naar het licht in onszelf en het licht in de wereld. Dat lichtje willen wij vandaag aanwakkeren.

Het Jan-Niklaaskoor uit Halle en de leerlingen van het bovenbouwkoor van de Middelbare Steinerschool Aalst Michaëli slaan - onder leiding van (meester) Quinten Vandevelde - de handen in elkaar om jullie een hartverwarmende namiddag te bezorgen.
Laat jullie meeslepen door de sfeervolle liederen; laat jullie betoveren door de verbindende kracht van de muziek.

Wij wensen jullie alvast een warme kersttijd toe!"

Autumn comes, the summer is past,
Winter will come too soon.
Stars will shine clearer, skies seem nearer
Under the harvest moon.

Autumn comes, but let us be glad,
Singing an autumn tune.
Hearts will be lighter, nights be brighter
Under the harvest moon.

De herfst komt, de zomer is voorbij,
de winter komt te snel.
Sterren zullen helderder schijnen,
de lucht lijkt dichterbij,
onder de oogstmaan.

De herfst komt, maar laten we blij zijn,
Een herfstdeuntje zingen.
Harten zullen lichter zijn,
nachten helderder
onder de oogstmaan.

Een 16e eeuws Engels vollkslied.

At the end of the day you're another day older
And that's all you can say for the life of the poor
It's a struggle, it's a war
And there's nothing that anyone's giving
One more day, standing about, what is it for?
One day less to be living

At the end of the day you're another day colder
And the shirt on your back doesn't keep out the chill
And the righteous hurry past
They don't hear the little ones crying
And the winter is coming on fast, ready to kill
One day nearer to dying

At the end of the day there's another day dawning
And the sun in the morning is waiting to rise
Like the waves crash on the sand
Like a storm that'll break any second
There's a hunger in the land
There's a reckoning still to be reckoned
And there's gonna be hell to pay
At the end of the day

Medley uit Les Miserables.

Dakota Hymn
Many and great oh God are Thy things,
Maker of earth and sky.
Thy hands have set the heavens with stars,
thy fingers spread the mountains an plains.
Lo, at Thy word the waters were formed
Deep seas obey Thy voice.

Velen en groot, o God, zijn uw dingen,
Schepper van aarde en hemel.
Uw handen hebben de hemelen met sterren gezet;
uw vingers spreiden de bergen en vlakten uit.
Zie, op uw woord werden de wateren gevormd;
diepe zeeën gehoorzamen uw stem.

"Velen en Groot" is misschien wel de enige Indiaanse hymne die breed wordt gezongen in Noord-Amerika buiten de oorspronkelijke Dakota-cultuur.

De auteur en componist van de tekst en melodie, Joseph Renville 1779-1846, was een Indiaanse gids en pelshandelaar van Frans-Dakota-afkomst. Hij kreeg een rooms-katholieke opleiding in de Franse taal.

Nu sijt wellekome Jesu, lieve Heer,
Gij komt van alsoo hoge, van alsoo veer.
Nu zijt wellekome van de hoge hemel neer.
Hier al in dit aardrijk zijt Gij gezien nooit meer.
Kyrieleys.

Christe Kyrieleison, laet ons zingen blij,
Daer meed ook onze leysen beginnen vrij.
Jezu is gheboren op de heylighen Kerstnacht,
Van een Maghet reine, die hoogh moet zijn gheacht.
Kyrieleys.

D'herders op den velde hoorden een nieuw lied,
dat Jezus was gheboren, zij wisten 't niet.
"Gaet aan geender straeten en ghij sult Hem vinden klaer;
Bethlem is de stede, daer is 't geschiedt voorwaer."
Kyrieleys.

Nu zijt wellekome is een Nederlandstalig kerstlied. Het kent net als het bekende Stille Nacht verschillende versies voor katholieken en protestanten. De oudst bekende versie is 17e-eeuws, maar de oorsprong vindt het lied waarschijnlijk in de 15e eeuw, gebaseerd op het 14e-eeuwse Sijs willekomen heirre kerst.

Nun sei uns willkommen
Herre Christ,
Der du unser aller
Herre bist
Willkommen auf Erden!

Welkom bij ons
Here Christus,
Jij bent ons alles
Jij bent een Heer
Welkom op aarde!

Deze canon werd geschreven door Walter Rein 1893-1955, een Duitse componist.
Hij relateert zijn versie aan het oudst overgebleven handschrift uit de 14de eeuw, in het Middelnederlands/Middelduits geschreven en genoteerd in driestemmige zetting.

Het is historisch bewezen dat dit lied door de stadsheren van Aken met Kerstmis in de dom gezongen werd.
Het gewone volk antwoordde met het slot: "Kyrieleis". Omdat er in die tijd meerdere liederen bestonden die met dit woord eindigden, kregen ze de naam "Leisen".

Gaudete, gaudete!
Christus est natus
Ex Maria virgine, gaudete!

Verheug u, wees blij!
Christus is geboren
uit de maagd Maria, wees blij!

Tempus adest gratiae
Hoc quod optabamus,
Carmina laetitiae
Devote reddamus.

De tijd van genade is daar,
waar wij naar verlangden,
dat onze liederen van blijdschap
vroom mogen weerklinken.

Deus homo factus est
natura mirante,
mundus renovatus est,
a Christo regnante.

God is mens geworden
terwijl de natuur verwonderd toekeek,
de wereld is herboren
door Christus die regeert.

Ergo nostra concio,
psalat jam in lustro;
Benedicat domino;
salus regi nostro .

Dat wij in onze samenkomst
psalmen mogen zingen in deze tijd
en God mogen prijzen.
Heil aan onze vorst.

Intermezzo:
Puer nobis nascitur.
Traverso, Eric Van Ransbeeck.

Christmas is coming and the goose is getting fat.
Hey, put a penny in the old man's hat.
Light up the fire, the wind is blowing cold,
Santa Claus is getting old!

Oh mammy dear on Christmas Day, again I must complain
I wonder is it Santa Claus who makes mistakes again.
You see there's little Jenny Brown who got so many things,
dolls and sweets and teddy bears and clothes and golden rings.

Oh mammy, Jenny has so much and, still it's not enough.
But little Peter down the road got none of all the stuff,
he's cold and hungry, can't you see? There's holes in both his shoes,
no toys for him, no clothes and sweets and no Christmas goods.

Kerstmis komt eraan en de gans wordt dik
Hé, stop een cent in de hoed van de oude man!
Steek het vuur aan, de wind waait koud
De Kerstman wordt oud!

Oh, lieve mama, op kerstdag moet ik weer klagen.
Ik vraag me af of het de Kerstman is die weer fouten maakt.
Zie je, daar is kleine Jenny Brown die zoveel spullen
en poppen en snoep en teddyberen
en kleren en gouden ringen heeft gekregen.

Oh, mama, Jenny heeft zoveel en toch is het niet genoeg.
Maar kleine Peter verderop heeft niets van al die spullen.
Hij heeft het koud en honger, zie je dat niet?
Er zitten gaten in beide schoenen.
Geen speelgoed voor hem,
geen kleren en snoep en geen kerstspullen.

1ers kerstlied

Everything's ready, it's time to bake a moste
spectacular Christmas cake.
Currants, raisins, sugar and spice will make it ever so nice.
Cheries and nuts and almonds paste,
these will give it a Christmas taste.
Everyone in the family must stir it twice.

Alles is klaar, het is tijd om de spectaculairste
kersttaart te bakken
Krenten, rozijnen, suiker en specerijen maken
het geheel zo lekker.
Kersen en noten en amandelpasta,
deze geven het een kerstsmaak.
Iedereen in het gezin moet het twee keer roeren.

Er is een roos ontsprongen,
uit eedlen worteltronk.
zoals de ouden zongen,
was 't Jesse die ze schonk.
zij heeft bloem gebracht,
te midden van de winter,
te midden van de nacht.

De rozenstam, die kleine,
waaraan de ziener dacht,
Maria heet de reine,
die ons dit bloempje bracht;
't heeft eeuwig God behaagd,
dat zij een kind zou baren
en blijven zuiv're maagd.

De tekst van het lied gaat terug op de profeet Jesaja (11:1): 'Een tak ontspruit aan de stronk van Isaï, een twijg ontbloeit aan zijn wortels'. De tak werd in het lied een rozenstruik, waaruit een bloem voortkwam. De roos is traditioneel een symbool voor Maria zelf.

A vint-i-cine de desembre
fum, fum, fum
A vint-i-cine de desembre
fum, fum, fum
Ha nascut un minyonet
ros i blanquet, ros i blanquet;
Fill de la Verge Maria,
n'és nat en una establia.
Fum, fum, fum.

Allà dalt de la muntanya
fum, fum, fum
Allà dalt de la muntanya
fum, fum, fum
Si n'hi ha dos pastorets
abrigadets, abrigadets;
amb la pell i la samarra,
mengen tous i butifarra.
Fum, fum, fum.

Déu vos dóni santes festes
fum, fum, fum
Déu vos dóni santes festes
fum, fum, fum
en temps de fred i calor,
i molt millor, i molt millor
fent-ne de Jesús memòria
perquè ens vulgui dalt la glòria.
Fum, fum, fum.

Op vijf en twintig december
fum, fum, fum.
Op vijf en twintig december,
fum, fum fum.
Oh, een kind werd geboren vannacht
Zo rozig wit, zo rozig wit
Zoon van de heilige maagd Maria,
In een stal, gemeen en nederig,
fum, fum, fum.

Hier boven op de berg
fum, fum, fum
Hier boven op de berg
fum, fum, fum
Zijn er twee kleine herders
die zichzelf warmen in hun
schapenvacht en zamarra ,
Eten ze eieren en worst.
Fum, fum, fum.

God zal ons dagen van feesten sturen
fum, fum, fum.
God zal ons dagen van feesten sturen
fum, fum, fum.
Zowel in warme als in koude maanden
voor jong en oud, voor jong en oud.
We zullen het heilige verhaal vertellen
Altijd zingend van zijn glorie,
fum, fum, fum.

Voordat het lied in het begin van de 20e eeuw werd opgeschreven, was het een typisch voorbeeld van een cançó de les mentides "lied van leugens", passend bij de losbandige manier waarop Kerstmis in de 18e en 19e eeuw werd gevierd. De tekst werd elke keer dat het werd gezongen geïmproviseerd, waarbij elk couplet absurder was dan het vorige. Een deel hiervan is bewaard gebleven in de moderne Catalaanse versie, die in één couplet vraagt qui dirà més gran mentida? "wie zal een grotere leugen vertellen?", terwijl een ander couplet verwijst naar herders die eieren en worst eten.

Lof sy dat soete kindeken cleyn
Puer ende reyn, puer ende reyn,
Gedaelt uyt 's hemels Vaders schoot,
Om ons te geven,
Het eeuwich leven,
Door 't 's hemels broot.
Schept vreucht en deucht met herten reyn,
Ons is geboren,
den uytvercoren,
In't s'weerelts pleyn.

Verblijt u nu alle ghemeyn,
Groot ende cleyn, groot ende cleyn,
En maeckt u nu van sonden reyn,
Ons wort gheboren,
Den uytvercoren,
In't s'weerelts pleyn.
Schept vreucht en deucht met herten reyn,
Ons is geboren,
den uytvercoren,
In't s'weerelts pleyn.

Guilielmus Messaus Antwerpen, 1589 - 1640 was een barokcomponist uit de Zuidelijke Nederlanden.

O kom, o kom, Immanuel,
verlos uw volk, uw Israel,
herstel het van ellende weer,
zodat het looft uw naam, o Heer!
Weest blij, weest blij, o Israel!
Hij is nabij, Immanuel!

O kom, Gij wortel Isaï
verlos ons van de tyranie,
van alle goden dezer eeuw,
en sla de boze leeuw!

O kom, o kom, Gij Orient,
en maak uw licht alom bekend:
Verjaag de dag en nacht van nood en dood.
wij groeten reeds uw morgenrood.

O kom, Gij sleutel Davids, kom,
en open ons het heiligdom:
dat wij betreden uwe poort, Jeruzalem,
o vredesoord! O Israel, o Israel,
Hij in nabij, Immanuel.

O kom, die onze Koning zijt,
in volk en vuur en majesteit.
Adonai die spreekt met macht,
verbreek het duister van de nacht.

Zoltàn Kodally 1882-1967
Dit adventslied in een mooie bewerking van deze Hongaarse componist.

Intermezzo:
Een kindeken is ons gebooren.
Traverso, Eric Van Ransbeeck.

Jingle bells, jingle bells,
Jingle all the way;
Oh! What fun it is to ride
In a one-horse open sleigh.

Dashing through the snow
In a one-horse open sleigh
O'er the fields we go
laughing all the way
Bells on bobtails ring
making spririts bright what fun it is to ride
and sing a sleighing song tonight!

A day or two ago
I thought I'd take a ride.
And soon, Miss Fanny Bright
Was seated by my side
The horse was lean and lank
Misfortune seemed his lot
We ran into a drifted bank
And then we got upsot.

Now the ground is white
go it while you're young
Take the reins tonight
sing this sleighing song
get a bobtailed bay
forty as his speed
Hitch him to an open sleigh and crack!
you'll take the lead!

A day or two ago,
the story I must tell
i went out on the snow,
and on my back I fell;
A gent was riding by
in a one-horse open sleigh,
he laughed at me as i there laid
but quickly drove away.

Jingle Bells, oorspronkelijk getiteld One Horse Open Sleigh, is een van de bekendste niet-religieuze kerstliederen ter wereld. Het werd geschreven in 1857 door de Amerikaan James Pierpont (1822-1893) voor het Thanksgiving-feest in de kerk van Savannah, Georgia. Het lied sloeg direct aan, en werd zodoende met Kerstmis herhaald.

Zo werd Jingle Bells is het meest bekende Amerikaanse lied ter wereld. Alle kinderen komen tijdens de kerstperiode samen om dit kerstlied te zingen!

Dit lied vertelt ons over de reis van de Kerstman, die door de sneeuw rent en cadeautjes brengt voor de kinderen.

Go, tell it on the mountain,
Over the hills and everywhere,
Go, tell it on the mountain,
That Jesus Christ is born.

In the time of David some called
him a King,
and if a child is true born
Lord Jesus will hear him sing.

When I was e seeker
I sought both night and day,
I ask the Lord to help me
and he showed me the way.

Roep het van de bergen,
Over de heuvels en overal,
Ga, vertel het op de berg,
Dat Jezus Christus geboren is.

In de tijd van David noemden
sommigen hem een koning,
en als een kind echt geboren is
De Heer Jezus zal hem horen zingen.

Toen ik een zoeker was
Ik zocht dag en nacht,
Ik vraag de Heer om mij te helpen
en Hij wees mij de weg.

Dit is een negro-spiritual. In de 17e en 18e eeuw werden veel mensen uit Afrika naar Amerika gebracht, om daar als slaaf te werken. In Amerika leerden ze over het christendom. Omdat er in de kerken van de blanken geen plaats voor hen was, organiseerden ze hun eigen vieringen en zongen ze tijdens het werk op de plantages. Ze maakten hun eigen liederen, met ritmes uit Afrika.
Het is een traditioneel kerstlied dat de boodschap van vreugde en opwinding deelt over de geboorte van Jesus.
De tekst moedigt iedereen aan om de blijde boodschap te verspreiden. Niet alleen op de berg, maar overal. Over de heuvels en valleien.

Riu riu chiu, la guardao ribera;
Dios guardó del lobo a nuestra cordera,

El lobo rabioso la quiso morder,
mas Dios poderoso la supo defender;
Quisola hacer que no pudiese pecar,
ni aun original esta Virgen no tuviera.

Este qu'es nacido es el gran monarca,
Cristo patriarca de carne vestido;
Hanos redimido con se hacer chiquito,
Aunqu'era infinito, finito se hiciera.

Riu, riu ijsvogeltje bewaak ons goed!
God, hou toch de wolf ver van ons lammetjes zoet!

De woeste wolf wou haar verwonden,
God heeft de Maagd bewaard.
Hij schiep haar vrij van alle zonden,
voor alle schuld bespaard.

De Koning der koningen is geboren,
Christus Koning mens als wij.
Hij redt ons door hier neer te dalen,
een sterfelijk mens werd Hij.

Ríu Ríu Chíu is een eeuwenoude Spaanse villancico, soms toegeschreven aan de 16e eeuwse componist Mateo Flecha de Oudere (?-1553).
'Riu, riu, chiu' was een traditionele roep van de Baskische herders die hun kuddes bewaakten. De tekst (oorspronkelijk in het Spaans) is opgebouwd rond sterke beelden van de herder als God de Vader, het lam dat hij beschermt als de Maagd Maria en de wolf als Satan.
Er zijn inmiddels ruim meer dan honderd verschillende versies van.

In the bleak midwinter.
Frosty wind made moan.
Earth stood hard as iron.
Water like a stone
Snow had fallen
Snow on snow, snow on snow
In the bleak midwinter, long, long ago.

In de sombere midwinter
kreunde de ijskoude wind
De aarde stond zo hard als ijzer
Water als een steen
Er was sneeuw gevallen
Sneeuw op sneeuw,
sneeuw op sneeuw
In het sombere midden van de
winter, lang, lang geleden.

This little light of mine, I'm gonna let it shine
This little light of mine, I'm gonna let it shine
This little light of mine, I'm gonna let it shine
Let it shine, let it shine, let it shine.

I can change the world.
I'm gonna let my spitit shine.
If you will shine with me,
then soon we'll be do in fine

All together now, w'ell make it brighter
for all man kind then the world will change one little light at a time.

Stille nacht, heilige nacht
Alles slaapt, eenzaam wacht
Bij het Kindje, 't hoogheilige paar
Rond de kribbe zingt d'engelenschaar
Slaap in hemelse rust
Slaap in hemelse rust

Stille nacht, heilige nacht
Davids Zoon, lang verwacht
wordt door d'herders begroet in de stal
Op de bergen klinkt vreugdegeschal:
Heil de Redder is daar!
Heil de Redder is daar!

Stille nacht, heilige nacht
't Godd'lijk Kind vreedzaam lacht
Liefde spreekt uit Zijn mondeke teer
Komt, knielt allen bij 't Kindeke neer
Schenk Hem allen uw hart
Schenk Hem allen uw hart

Stille Nacht is een kerstlied uit het Salzburgerland. De oorspronkelijke tekst werd in het Duits geschreven door Joseph Mohr. De componist Franz Gruber schreef de melodie. Het lied is in meer dan 140 talen vertaald.

O rico Menino do meu coraçao
sede minha esprança e consolaçao.
O rico Menino do meu coraçao
sede minha esprança e consolaçao.

Adoraçao dos Pastores
°Josefa de Obidos ca. 1630

O schattig , lieflijk kindje van mijn hart
Wees mijn hoop en mijn troost.

Psallite unigenito
Christo, Dei Filio,
Redemptori, Domino,
puerulo iacenti in praesepio.

Zing psalmen voor de enig geboren
Christus, de Zoon van God, voor Christus, Gods Zoon,
voor de Heer onze Verlosser, voor het kindje, liggend in de kribbe.

Ein kleines Kindelein
liegt in dem Krippelein;
Alle lieben Engelein
dienen dem Kindelein,
und singen ihm fein.

Een klein kindje ligt in het kribje;
alle lieve engeltjes dienen het kindje en bezingen Hem zuiver.

Psallite unigenito woorden uit 1550 van Thomas Pobel
op een Parijse melodie uit 1530.

Intermezzo: O Heyligh zaligh Bethlehem
Traverso, Eric Van Ransbeeck.

De intermezzo's komen uit "Der fluyten lust-hof" van Jan Van Eyck 1590-1657 hij was klokkenspeler, organist en fluitspeler te Utrecht.

The Lord bless you and keep you,
The Lord lift his countenance upon you;
And give you peace.
The Lord makes his face to shine upon you,
and be gracious, the Lord be gracious unto you.
Amen.

De Heer zegene en behoede u.
Dat de Heer het licht van zijn aangezicht
over u laat schijnen.
En u vrede schenke.
Moge de Heer zijn blik over u doen
schijnen en u genadig zijn.
Amen.

Peter C. Lutkin 1858-1931
Als componist specialiseerde Lutkin zich in het schrijven van niet-begeleide koormuziek, voornamelijk voor zijn eigen koor.

Het
leven is
mooier
als je
zingt.
*samen met ons in de
jan-niklaasstichting.be

Meer info via
jan-niklaasstichting.be
of Hilde 0496 17 04 46

Geraakt door muziek
En zoek je een uitlaatklep?
Voor iedereen met goesting
Openen wij graag onze deuren.
We repeteren 's vrijdags om 20u30.
Na elke repetitie blijven we samen
gezellig nog iets drinken.

Benieuwd? Kom gerust eens
langs, om te zingen, luisteren,
Of gewoon ene mee te drinken.

Tot dan!

het Jan-Niklaaskoor

dank aan

Paul Jacobs en de kerkfabriek van Baardegem,
Eric Van Ransbeeck correpetitor, podiumbouwers,
Tim De Backer directeur,
Heidi Kestemont voor de piano begeleiding ,
de Middelbare Steinerschool Michaëli Aalst.

en... aan jullie hier aanwezig!

janniklaasstichting@gmail.com
www.mierennest-dworp.be